

WAT DOET CANDEA MET HET EXTRA GELD?

Alle scholen krijgen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) extra geld om corona-achterstanden weg te werken. Candea heeft een NPO-team opgericht om alles in goede banen te leiden. Het team heeft daarbij veel profijt van de maatwerkpaak, waarvoor Candea enkele jaren geleden koos.

EERST INVENTARISEREN

Het NPO-team is begonnen met een inventarisatie te maken van wat elke individuele leerling nodig heeft. "Niet alleen vakinhoudelijk, maar ook qua studievoordigheden en op sociaal-emotioneel gebied", vertelt extern project-leider Alice Wolterinck.

Mentoren en vakdocenten hebben in kaart gebracht welke hiaten zij zien en de leerlingen is gevraagd wat zij vinden dat ze nodig hebben. De input van de ouders komt uit de driehoeks gesprekken tussen leerling, ouders en mentor. Alice: "Die gesprekken leveren heel veel op. Dat heeft Candea goed voor elkaar."

Blij is Alice ook met de uitgebreide informatie over de nieuwe eerste klassers die Candea van de basisscholen krijgt. En er worden dit schooljaar niet één maar twee SAQI-onderzoeken gehouden (in oktober en januari). Deze online-enquêtes meten hoe leerlingen de school ervaren. Alice: "Zo krijgen we een goed beeld van waar iedere leerling staat."

BIJSPIJKEREN

Al vroeg in de coronacrisis werd duidelijk dat het onderwijs op afstand tot leerachterstanden zou kunnen leiden. Volgens Mirjam Pijfers (wiskundedocent, mentor, bovenbouwcoördinator en lid van het NPO-team) is het beeld genuanceerd.

"De meeste leerlingen zijn corona best goed doorgekomen. Het was geen leuke tijd, maar er is hard gewerkt. Toch hebben behoorlijk wat leerlingen bij één of meer vakken wat bij te spijkeren. Bijvoorbeeld praktijkvakken maar ook bètavakken zijn online lastiger te geven. Als wiskundedocent merk ik in de klas beter of leerlingen de

Mirjam Pijfers

lesstof echt begrijpen. Ook bij andere vakken zien we wiselende resultaten. Daarnaast zijn er leerlingen die wat in te halen hebben op het gebied van vaardigheden zoals plannen en samenwerken."

MAATWERKPAAK

Een groot voordeel is dat Candea nu optimaal kan profiteren van de maatwerkpaak, die enkele jaren geleden is ingevoerd: alle vakken hebben hun lesstof ingedikt tot wat leerlingen echt moeten weten en kunnen, waardoor tijd overblijft voor verrijkings-, verdiepingen- en ondersteuningslessen. Leerlingen maken per periode zelf een keuze.

Mirjam: "Als je Engels nog niet op niveau is, is het logisch dat je je daarvoor inschrijft. Of je kiest voor huiswerkbegeleiding. De mentor zit er iets meer bovenop dan normaal en blijft het hele jaar monitoren of leerlingen logische keuzes maken." Zo hebben alle leerjaren en afdelingen een specifiek aanbod. Eersteklassers hebben dit jaar wekelijks een extra studieles en extra lessen lezen en rekenen (in samenwerking met het basisonderwijs). De eerste maatwerkperiode van leerjaar 1 staat in het teken van studievoordigheden. Alice: "Voor dit maatwerk is het docentenkorps uitgebreid. Zij gaan met kleine groepjes leerlingen aan de slag." En bijvoorbeeld vmbo-bb/kb heeft de komende twee schooljaren in alle leerjaren kleinere klassen heeft. Mirjam: "We gaan van 28 naar 20 leerlingen gemiddeld. Dan zie je beter hoe leerlingen functioneren. Ik heb leerlingen al horen zeggen dat er wel erg goed op ze wordt gelet."

Alice Wolterinck

SOCIAAL-EMOTIONEEL

De coronatijd heeft ook op sociaal-emotioneel gebied sporen achtergelaten, vertelt Judith Bulthuis. Zij zit namens de dienst EOC (zorg en ondersteuning) in het NPO-team. Ook Judith ziet verschillen tussen leerlingen. "Met veel leerlingen gaat het goed, hoewel de ontwikkeling van sociale vaardigheden soms heeft stilgestaan en so-

cialen contacten zijn verwaterd. Daarnaast is er een kleinere groep die het moeilijker heeft. Maar ik moet er wel bij zeggen dat wij met een aantal van deze leerlingen ook voor corona al contact hadden."

Op sociaal-emotioneel gebied is er eveneens een breed aanbod. Er zijn extra medewerkers aangetrokken, waardoor er op de locatie Eltensestraat nog meer tijd is voor individuele aandacht voor leerlingen. De locatie Saturnus heeft nu ook een 'trajectgroep' voor leerlingen die tijdelijk intensievere begeleiding nodig hebben. Verder wordt met externe hulp ingezoomd op thema's als leefstijl, gameverslaving, stress en eenzaamheid. En voor ouders en medewerkers zijn er onlineavonden geweest over omgaan met psychische problemen van leerlingen.

SPORT EN CULTUUR

Een derde speerpunt zijn sport- en cultuuractiviteiten tijdens verrijkingslessen. Voorbeelden zijn klimmen, grimeren, fotografie en koken. Alice: "Leerlingen kunnen zich hiervoor schoolbreed inschrijven, waardoor ze andere afdelingen en leerjaren ontmoeten. Het is belangrijk dat ze weer contact maken, leren samenwerken, leren leiden en volgen én het leuk hebben met elkaar."

Tot slot benadrukt het NPO-team dat Candea alert is op signalen dat het misschien toch niet goed gaat met leerlingen, maar dat ouders dat ook moeten zijn. Judith: "Nu de school weer helemaal open is, zijn er extra prikkels. Schroom als ouder niet om de mentor te benaderen."

Judith Bulthuis

column

REGEREN IS VOORUITZIEN

De Liemers heeft twee gezichten. Enerzijds is het een krimpregio en over krimpregio's maakt de overheid zich zorgen. Anderzijds is de Liemers uitgedroogd tot een belangrijke woon- en werkomgeving voor veel mensen. Mensen die de goede voorzieningen waarderen: bedrijven, cultuur, natuur en ook goed onderwijs. Voor mensen in onze regio zijn goede scholen belangrijk. En ook voor wie overweegt er te komen wonen. Scholen waar veel te kiezen valt. Om dat net zo aantrekkelijk te houden als nu, kijken het Candea College, het Liemers College en praktijkschool Symbion samen vooruit. Hoe kunnen we nog beter samenwerken met elkaar en met anderen? De kinderopvang en de basisscholen bijvoorbeeld. Maar ook mbo, hbo en universiteit. Samen tijdig en kalm vooruitzien, meebewegen en aanpakken. Zo blijven scholen een krachtige bijdrage leveren aan een regio waar het goed leven is.

DRS. L.H.M. (LÉON) LUCAS (rector)

AGENDA

1 oktober Studiemiddag personeel (leerlingen vrij m.u.v. individuele afspraken). 9 oktober Pa en ma in de schoolbanken (ouders brugklassers ontvangen uitnodiging). 18 t/m 22 oktober CAN-week. 25 t/m 29 oktober Herfstvakantie.

in the picture

TERUG VAN VAKANTIE UIT... ARMENIË!

Veel mensen hebben een vaste vakantiebestemming, in Nederland of wat verder weg in Europa. René Beunk brengt zijn vakanties het liefst door in Armenië, een land waaraan hij verknocht is geraakt nadat hij er in 1989 na een zware aardbeving ging helpen.

René is sinds kort oud-docent maar nog wel voorzitter van stichting *Alvin Tsarik*, die in en rond de stad Gyumri talloze hulpprojecten heeft opgezet. Een bibliotheek, een weeshuis, een educatief centrum en nog veel meer. Het laat zich raden dat ook deze zomer weer een werkvakantie was. René heeft genoten, maar het had nog mooier gekund want voor het tweede jaar op rij moest hij zonder Candea-leerlingen op pad. Corona... De band tussen René's stichting en Candea is hecht. De school doneert al jaren afgeschreven computerapparatuur. Normaal krijgen die een tweede leven in Gyumri,

Vwo-leerling Koen Vossers werd in de derde klas door René benaderd. Sindsdien is hij diverse keren in Armenië geweest. "We hebben trappenhuizen gerenoveerd, een klimmuur gemaakt en meegewerkt aan een toeristisch project. De impact die je hebt door te laten zien wat je bereikt met samenwerken en verantwoordelijkheid nemen, is geweldig groot." Koen zit inmiddels in 6-vwo. Normaal gesproken is dit zijn laatste technasiumjaar, maar de betrokkenheid zal blijven. "Binnenkort ga ik de website (www.alvantsarik.org) een nieuwe look geven en René vraagt me regelmatig om te sparren over dingen. Dat is leuk om te doen."

Technasiumleerlingen die zich inzetten voor Alvin Tsarik kunnen die uren gebruiken voor hun verplichte maatschappelijke diensttijd. Vijfdeklassers zijn momenteel bezig met een duurzaamheidsproject. Ze onderzoeken of het mogelijk is infraroodverwarming in te zetten tijdens de ijskoude Armeense winters (gas is er niet te betalen). René is intussen volop bezig met zijn volgende droom: een technasium in Gyumri, zodat het een nog betere ICT-hotspot wordt. Uiteraard met hulp van Candea.

DE SCHOOL UIT, HET BEDRIJF IN

Het is een probleem dat al jaren speelt: een schreeuwend tekort aan technisch personeel. Het landelijke project 'Sterk Techniek Onderwijs' (STO) wil met name vmo'ers stimuleren om te kiezen voor een toekomst in de techniek. Candea doet natuurlijk mee.

Dit schooljaar hebben zes derdeklassers van vmbo-bb/kb een aantal vrijdagochtenden les in de bedrijfsschool van netbeheerder Alliander. Ze volgen het keuzevak *nutsvoorzieningen*. Docent Roel van Leeuwen is begeleider en enthousiaster dan enthousiast.

"Alliander heeft het Nederlandse gas- en elektriciteitsnetwerk op schaal nagebouwd. Dat kunnen wij als Candea niet. De leerlingen krijgen les van professionals uit de branche van hun keuzevak. Wat is er mooier dan het samenbrengen van leerlingen die graag met hun handen werken en een bedrijf dat naarstig op zoek is naar technisch talent? Reken maar dat Alliander hen ziet als potentiële toekomstige collega's."

ALSNOG GEFELICITEERD!

Voor de zomervakantie plaatsten we een pagina met felicitaties voor onze geslaagden. Twee felicitaties ontbraken. Daarom deze keer alsnog:

- Lisa, van harte gefeliciteerd met je vwo-diploma! Heel veel plezier en succes met je studie in Wageningen. Liefs Papa, Mama en Iris.
- Lieve Mees, trots op jou, dat je hebt volgehouden en je diploma hebt behaald! Nu bouwen aan je toekomst aan de HAN Bouwkunde. Liefs, papa&mama, Puck&Lily.

Candea is de eerste school in Nederland die bij *nutsvoorzieningen* op deze manier samenwerkt met het bedrijfsleven. Opleidingsdirecteur Randy Schoop legt uit dat dit kan doordat iedereen op Candea elkaar de ruimte geeft om nieuwe ontwikkelingen in gang te zetten.

Een voorbeeld: omdat de leerlingen vrijdagochtend bij Alliander zijn, moeten ze andere lessen inhalen. Randy: "Dat vergt flexibiliteit van die docenten, en van mij. En de leerlingen hebben moeten solliciteren, want motivatie is heel belangrijk. Ze zijn in de eerste plaats zélf verantwoordelijk voor het inhalen van lessen. Bovendien krijgen ze te maken met de regels die gelden bij Alliander. Op tijd komen, kledingvoorschriften etc. Dat vinden ze niet erg, want ze zijn trots dat ze aan dit project meedoen."

DE REGIO ALS KLASLOKAAL

STO houdt veel meer in dan de samenwerking met Alliander: Candea-docenten geven technieklessen op basisscholen, Candea-leerlingen volgen lessen op mbo-scholen (bijvoorbeeld *laboratoriumtechniek* op roc Rijn IJssel voor natuurkundeleerlingen) en leerlingen van andere scholen komen voor keuzevakken naar Candea (zoals *gamedesign*). Randy: "De rode draad is dat leerlingen de school uit gaan, naar bedrijven en naar andere scholen en opleidingen. We noemen dat *de regio als klaslokaal*."

Candea zelf gaat de werkwijze met Alliander uitbreiden naar andere technische vakken en vakken met een link naar techniek (*fotografie en licht, geluid & decor*). Te beginnen in december met het keuzevak duurzame energie. Roel van Leeuwen heeft er nu al zin in: "Dat is toch onwijs gaaf! Ik krijg hiervan zoveel energie. Man, als ik vrijdag terugkom van Alliander ben ik helemaal gelukkig."